

P. Dziwul. J.

Park Aleksandria w Białej Cerkwi

Park Aleksandria w Białej Cerkwi

Nasza tegoroczna wycieczka na Krym wiodła przez Białą Cerkiew i jej perłę „Park Aleksandrię”. Zauroczeni jego historią i urodą postanowiliśmy podzielić się z Państwem tym nie powtarzalnym nastrojem. Oto plon naszego pleneru, amatorskie spojrzenie na piękno Kresowej przyrody.

Staszek Kańczukowski

ALEKSANDRIA – park krajobrazowy w Białej Cerkwi (obecnie Ukraina).

Od 1774 r. do 1918 r. część majątku jednej z najbogatszych rodzin polskich – Branickich herbu Korczak. To Sejm Rzeczypospolitej w 1775 r. nadał Białą Cerkiew zaprzędanemu Rosji, hetmanowi wielkiemu koronnemu – Franciszkowi Ksaweremu Branickiemu (1730-1819). Właściwie był to dar carycy Katarzyny II, która za wierną służbę, jak i rozgromienie powstania hajdamaków, miasto i włości hetmanowi (uznanemu zdrajcy Polski) powierzyła. Z jej namaszczenia ożenił się też z Aleksandrą von Engelhardt (1754-1838). Hrabina wniosła mu ogromny posąg. Była, jak podają źródła, siostrzenicą faworyta carycy G. Patiorkina, inne zaś, że niesłubną córką Katarzyny II z tego związku. Od dziecka traktowana jak członkini rodziny carskiej, opływała w dostatki. Wzrastała więc wśród bogactwa, uciech, rozkoszy pałaców i parków Petersburga oraz Carskiego Sioła. Po ślubie z Branickim wydumała „mieć sobie” taki „małeńki Trianon” parkowy za 4 miliony rubli, czego zakochany mąż nie odmówił.

ALEKSANDRIA powstała więc jako kompleks zabudowy pałacowo-parkowej, na cześć hetmanowej Branickiej w latach 1793-1797. Była tam początkowo podmiejska, letnia rezydencja magnacka – Austeria. W tym „sala balowa”, cztery pałacyki, pawilony mieszkalne i dekoracyjne.

Aleksandria
arkadyjska kraina
Małe Trianon
darowane po dziś
z bogactw hrabiny
Też czułych słówek listowie
mnogie mnogością zieloną
szelestem leci na spotkanie
wiosen jesieni lat nowych
Przestrzeń ogarniasz
wolnością nie zaburzoną
co jawi się spokojem
i ciszą
Czujesz że ulatujesz
latawcem duszy
ku niebieskim dziedzinom
marzeniem zuchwałym

Elżbieta M. Kotlarska

Ustawiano też rzeźby, mostki i wszystko stopniowo otoczono parkiem. Malownicze położenie miejsca na starym uroczysku pełnym dębów, polan, łączek, jarów w dolinie rzeki Roś ułatwiało zadanie. Oczywiście, jak przystało na epokę „eleganckiego wieku”, park wysadzono też drzewami egzotycznymi przywiezionymi z Chin, Japonii i Ameryki Północnej. Stamtąd też sprowadzono egzotyczne ptaki i ryby. Zaangażowano uznanych ogrodników: Muffeta z Francji, Domenica Botaniego z Włoch, Polaka Cerkiewteckiego, Augusta Stange i później Augusta Jensa. Park urastał do najwyższej rangi i budził powszechny podziw. Odwiedzany przez głowy koronowane, ich rodziny, artystów oraz innych wybitnych ludzi stał się modnym miejscem nie ustępującym słynnej w Europie „Zofiówce”. Gościł tu chociażby car Aleksander I, zachwyt swój uwieczniał Aleksander Puszkina i Taras Szewczenko, byli też inni znamienici.

ALEKSANDRIA urzeka do dziś, co potwierdza prezentowana wystawa fotografii. Miejsce, bogactwo gatunków drzew, roślin, szerokie aleje, przestrzeń, częściowo zachowana i odrestaurowana zabudowa parkowa, przyciąga turystów. Obecnie Park Dendrologiczny Ogrodu Botanicznego Narodowej Akademii Nauk Ukrainy ma jeszcze do zaoferowania muzeum z galerią obrazów oraz rzeźbami Antonio Canovy i wszystkich zaprasza.

17.12.2006

000006

Autorzy fotografii:

Stanisław Kańczukowski

Piotr Korczak

Paweł Ogielski

Lech Tarnowski

Ewa Inach-Złocińska

Adrianna Złocińska

Towarzystwo Miłośników Lwowa
i Kresów Południowo-Wschodnich
w Jeleniej Górze

58-500 Jelenia Góra, ul. Bohaterów Getta 2
tel. 75 75 23 194

Muzeum Przyrodnicze w Jeleniej Górze

58-560 Jelenia Góra, ul. Cieplicka 11 A
tel./fax 75 75 515 06, muzeum@muzeum-cieplice.pl
www.muzeum-cieplice.pl

